Vlaams Ministerie
van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be

Verslag over de doorlichting door een paritair college van Technisch Instituut Sint-Jozef CVO te Geraardsbergen

	Hoofdstructuur	CVO
	Instellingsnummer	36574
	Instelling	Technisch Instituut Sint-Jozef CVO
directeur		Jean-Pierre DE PAEPE
adres		Kleine Karmelietenstraat 3 9500 GERAARDSBERGEN
telefoon		054-43.30.84
fax		054-42.11.39
e-mail		directeur.volwassenenonderwijs@tisj-geraardsbergen
website/URL		http://cvo.tisj-geraardsbergen.be
	Bestuur van de instelling	969071 - VZW Diocesaan Schoolcomité Denderstreek-Zuid
adres		Kollegestraat 11 9500 GERAARDSBERGEN
	Consortium	127324 - Consortium volw X vzw te ZOTTEGEM
adres		Sint-Annastraat 4 - 9620 ZOTTEGEM

Dagen van het doorlichtingsbezoek	27/09/2012
Einddatum van het doorlichtingsbezoek	27/09/2012

Samenstelling paritair college	
Voorzitter	Riet Lacombe
Teamleden officieel onderwijs	Hilde De Rijbel Roger Van den Borre
Teamleden vrij onderwijs	Eddy Boey Dirk Lambrechts
Externe deskundige(n)	nihil

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING 3
1 HISTORIEK 5
2 ONDERWERP VAN ONDERZOEK 5
3 VASTSTELLINGEN 6
3.1 SVWO - Nederlands tweede taal - Nederlands tweede taal richtgraad 1, 2, 3 en 4 (Modulair) 6
3.2 SVWO - Talen richtgraad 1 en 2 - Frans richtgraad 1 en 2 (Modulair) 7
3.3 SVWO - Talen richtgraad 1 en 2 - Russisch richtgraad 1 (Modulair) 9
4 DEFINITIEF ADVIES 10
5 REGELING VOOR HET VERVOLG 11

BIJLAGEN

I de controle van het welzijnsbeleid van 11 oktober 2011

II het verslag van de doorlichting van 10, 11, 12, 13, 14 en 17 oktober 2011

INLEIDING

Dit is het verslag van de doorlichting van deze instelling[1] door een paritair college van inspecteurs, in uitvoering van de artikels 41 en 42 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009.

Tijdens deze doorlichting zal het paritair college een aantal onderzoeken die aanleiding gaven tot het ongunstige advies opnieuw uitvoeren.

De instelling moet tijdens deze doorlichting, aan de hand van documenten en tijdens observaties en gesprekken, kunnen aantonen dat ze de tekortkomingen heeft geremedieerd die in het eerdere ongunstig advies expliciet werden opgesomd.

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de instelling karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de instelling
- proces: initiatieven die een instelling neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de instelling met haar leerlingen of cursisten bereikt.

Het advies van deze doorlichting, dat betrekking heeft op de hele instelling of op een of meer structuuronderdelen, kan op drie manieren worden uitgebracht:

1° een gunstig advies: dat houdt in dat de verdere erkenning van de instelling of van structuuronderdelen gunstig wordt geadviseerd;

2° een beperkt gunstig advies: dat houdt in dat de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen gunstig wordt geadviseerd als binnen een bepaalde periode voldaan wordt aan de voorwaarden, vermeld in het advies;

3° een advies tot definitieve intrekking van de erkenning. Als het advies alleen betrekking heeft op een structuuronderdeel en niet op het geheel van de instelling, geeft de inspectie in het advies aan welke tijdelijke beperking met betrekking tot het programmeren van bepaalde structuuronderdelen zij voor deze instelling aanbeveelt.
Het voorstel tot intrekking houdt een voorstel in inzake geleidelijkheid[2]

Overeenkomstig artikel 16 van het besluit van de Vlaamse Regering van 1 oktober 2010 tot uitvoering van het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van onderwijs met

[1] Instelling: onderwijsinstelling of CLB (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 11°).
Onderwijsinstelling: een pedagogisch geheel waar onderwijs georganiseerd wordt en waaraan een uniek instellingsnummer toegekend is (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 13°).

[2] Tenzij het voorstel betrekking heeft op de voorwaarde, vermeld in :
a) artikel 24, § 2, 6°, van de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving;
b) artikel 24bis, § 1, 2°, van de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving;
c) artikel 62, § 1, 2°, van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997;
d) artikel 56, 3°, van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs;
e) artikel 10, § 1, 2°, van het decreet van 10 juli 2008 betreffende het stelsel van leren en werken in de Vlaamse Gemeenschap.

betrekking tot de wijze waarop sommige bevoegdheden van de inspectie worden uitgevoerd, heeft het bestuur van de instelling het recht, binnen dertig kalenderdagen na betekening van het verslag, bij de Vlaamse Regering een verweerschrift in te dienen tegen het voorstel tot gehele of gedeeltelijke intrekking van de erkenning.

De definitieve beslissing van de Vlaamse regering wordt met een aangetekende brief betekend aan het bestuur van de instelling binnen de zestig kalenderdagen na de betekening van het verslag, of binnen de dertig kalenderdagen na de indiening van het verweerschrift.

Het bestuur van de instelling of zijn gemandateerde viseert het verslag en stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.
De instelling mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 HISTORIEK

De doorlichting van deze instelling op 10, 11, 12, 13, 14 en 17 oktober 2011 leidde tot een ongunstig advies. Op 17 januari 2012 werd dit ongunstig advies aan de instelling betekend.

Het bestuur van de instelling diende naar aanleiding van dit advies een verbeteringsplan in op basis van §2 van artikel 41 van het eerder vermelde decreet van 8 mei 2009.
De Vlaamse Regering keurde het door de instelling ingediende verbeteringsplan af op 11 mei 2012.
Het paritair college van inspecteurs voor deze doorlichting werd door de Vlaamse Regering samengesteld op 6 juni 2012.

Het bestuur van de instelling werd op 16 augustus 2012 op de hoogte gebracht van de komst van het paritair college van inspecteurs op 27 september 2012. Het bestuur van de instelling en de directie werden uitgenodigd voor een gesprek, conform artikel 14 van het eerder vermelde besluit van 1 oktober 2010.
Op 27 september 2012 voerde het paritair college van inspecteurs dat gesprek met:

De heer Wilfried SMESMAN, voorzitter Raad van Bestuur en Algemene Vergadering
De heer Pierre MERTENS, lid Raad van Bestuur en Algemene Vergadering

2 ONDERWERP VAN ONDERZOEK

De leerplanrealisatie in:

SVWO - Nederlands tweede taal - Nederlands tweede taal richtgraad 1, 2, 3 en 4 (Modulair)

SVWO - Talen richtgraad 1 en 2 - Frans richtgraad 1 en 2 (Modulair)

SVWO - Talen richtgraad 1 en 2 - Russisch richtgraad 1 (Modulair)

3 VASTSTELLINGEN

3.1 SVWO - Nederlands tweede taal - Nederlands tweede taal richtgraad 1, 2, 3 en 4 (Modulair)

Voldoet niet

Motivering

- In de groep Vantage 3.1/Effectiveness 4.1 krijgen alle cursisten een aanbod afgestemd op de doelstellingen van module 3.1. De doelstellingen van module 4.1 worden hierdoor niet bereikt.
- De ondersteunende kennis met betrekking tot het taalsysteem (morfologie, syntaxis) wordt nog teveel expliciet en contextloos aangeboden. In richtgraad 1 neemt de studie van het perfectum en het imperfectum een belangrijke plaats in. Dit is niet in overeenstemming met het leerplan. De leerplandoelen met betrekking tot de vaardigheden worden onvoldoende gerealiseerd.
- Het centrum voorziet een beperkt aantal uren voor remediëring. Er zijn afspraken gemaakt om via een formulier cursisten bij de coördinator aan te melden voor extra ondersteuning en remediëring. De kwaliteit en het rendement van de remediëring moeten nog blijken.
- De deliberatiecriteria werden recent aangepast. Om te slagen moeten cursisten 50% van het totaal aantal punten per vaardigheid behalen. Een cursist kan gedelibereerd worden mits opvolging van de tekorten / remediëring in het daaropvolgende schooljaar, maar dit wordt nog onvoldoende gekoppeld aan een kwaliteitsbewaking van de evaluatiepraktijk. De deliberatie gebeurt daarom niet altijd op basis van gegevens die voldoende valide en betrouwbaar zijn.
- De betrouwbaarheid en de validiteit van de evaluaties laten nog te wensen over. Sommige evaluaties zijn voorbeelden van goede praktijk. De toetstaken zijn gericht op de basiscompetenties en er zijn goed onderbouwde scorewijzers. Bij andere evaluaties komen de basiscompetenties beperkt aan bod en ligt de nadruk op contextloos toetsen van grammatica en woordenschat. De leerkrachten leverden waardevolle inspanningen om de evaluaties te koppelen aan de leerplandoelstellingen en om de validiteit van de examenopdrachten na te gaan. Dit alles moet echter nog verder uitgewerkt en bestendigd worden.
- De samenwerking met het Huis van het Nederlands verloopt vlot en in een constructieve sfeer. Er is bilateraal overleg tussen de coördinator NT2/Talen en het Huis van het Nederlands voor en tijdens de opstartperiodes van cursussen.
- Er zijn vier instapmomenten per jaar. Het centrum gaat in op de vraag naar een niet intensief dagaanbod voor 1.1. In Aalst is er een beperkt aanbod met alleen een verlengd avondtraject voor 1.1. In de hoofdvestigingsplaats komen laaggeschoolde cursisten in het standaardtraject terecht met de mogelijkheid tot bijkomende instructie en/of oefeningen in het open leercentrum.
- Met het Huis van het Nederlands werd afgesproken om de grootte van de groepen te beperken tot maximum 22 cursisten. Het centrum is bereid om samen te werken met het nabijgelegen Centrum voor Basiseducatie om de doorstroom te optimaliseren. Voorlopig zijn er nog geen concrete initiatieven voor deze samenwerking.
- Samen met de pedagogische begeleiding ontwikkelde het centrum een sjabloon voor de leerstofplanning waarin de leerkrachten verwijzen naar leerinhouden, leerplandoelen en contexten. Het centrum moet nog nadenken over een manier om ook de tekstsoorten, ondersteunende kennis en strategieën hierin een plaats te geven. Daarbij is het belangrijk om het verband te leggen met de communicatieve intentie waarvoor de ondersteunende kennis nodig is. De leerstofplannen kunnen op termijn uitgroeien tot waardevolle en

functionele werkdocumenten waarbij de leerstofplanning en de agenda gecombineerd worden.

- De vakgroep NT2 heeft veel potentieel. Om dit potentieel ten volle te benutten is er een inspirerende en motiverende pedagogische aansturing nodig vanuit het beleid. Momenteel wordt deze belangrijke taak vooral opgenomen door de coördinatie NT2/Talen. Binnen de beperkte tijd die hiervoor wordt voorzien, wordt er waardevol werk geleverd.
- De aanvangsbegeleiding is onvoldoende uitgebouwd en verloopt vooral vraaggestuurd. Beginnende leerkrachten kunnen vragen om ondersteuning of advies, maar op beleidsniveau ontbreken afspraken om de beginnende leerkracht op te volgen en te begeleiden.
- De leerkrachten gebruiken een handboek, afgestemd op de leerplandoelstellingen en vullen dit verder aan met eigen materiaal. Ze plannen ook uitstappen en nemen indien mogelijk deel aan projecten. Taakgericht onderwijs heeft echter nog groeikansen. De methodologische wenken uit het leerplan worden wat dit betreft weinig opgevolgd.
- De binnenklasdifferentiatie is beperkt, ook al zijn er heterogene groepen. Leerkrachten zijn vragende partij voor ondersteuning en expertiseopbouw om op die manier beter op de noden van de cursisten te kunnen inspelen. Hiervoor kan ook de aanwezige interne expertise benut worden. Leerkrachten zijn bereid om van collega's te leren. Het is belangrijk om dit nu ook daadwerkelijk op te nemen en structureel te verankeren.
- Het feit dat het centrum de lokalen van het secundair onderwijs gebruikt, maakt het voor de leerkrachten niet eenvoudig om een krachtige leeromgeving te realiseren. Een gepast materieel beleid ontbreekt zodat het moeilijk is om ICT (online oefeningen, DVD, bordboek e.d.) te integreren in de onderwijspraktijk.
- Zoals voorzien in de regelgeving, plant het centrum 100% van de voorziene onderwijstijd. Het centrum levert inspanningen om de onderwijstijd optimaal te benutten.
- De grote uitdaging voor het centrum is om, vanuit een duidelijke visie op NT2-onderwijs en ondersteund door een inspirerend pedagogisch, materieel en organisatorisch beleid, verder te werken aan de kwaliteit van de lesactiviteiten, de leerbegeleiding/ binnenklasdifferentiatie en de evaluatiepraktijk.

3.2 SVWO - Talen richtgraad 1 en 2 - Frans richtgraad 1 en 2 (Modulair)

Voldoet niet

Motivering

- De planningsdocumenten werken niet ondersteunend voor de leerplanrealisatie waardoor niet alle leerplandoelen aangeboden worden. Er is geen bewust leerproces voor de productieve vaardigheden uitgetekend: men beoogt nog te weinig de opbouw van het beschrijvende naar het structurerende (richtgraad 1) en van het structurerende naar het beoordelende verwerkingsniveau (richtgraad 2). De receptieve vaardigheden in richtgraad 1 worden voldoende getraind. In richtgraad 2 worden alle modules aangeboden in gecombineerd onderwijs. Er wordt gebruikgemaakt van een papieren cursus en via het elektronisch leerplatform worden oefeningen aangeboden voor het afstandsgedeelte. Deze oefeningen betreffen vooral geïsoleerde woordenschat- en grammaticaoefeningen. Het aangeboden luistermateriaal is zeer beperkt en de schrijfopdrachten in het forum zijn weinig functioneel en succesvol. In de papieren cursus overheersen leesopdrachten waaraan opnieuw vele invuloefeningen op woordenschat en grammatica gekoppeld zijn. Luisteren wordt te weinig ingeoefend. Functionele schrijf- en spreekopdrachten komen zelden voor.

  Vanaf dit schooljaar wordt de bisstructuur in richtgraad 2 vervangen door 4 modules van 120 lt. Er zijn geen modules meer in gecombineerd onderwijs en er worden slechts 2 groepen Frans (1.1 en 2.1) ingericht. Voor beide modules maakt men gebruik van

handboeken die aanzetten tot communicatief en functioneel taalonderwijs, mits oordeelkundige aanwending. De vakgroep talen heeft voor dit schooljaar een nieuw sjabloon uitgewerkt om de afstemming tussen leerplandoelstellingen en het materiaal enerzijds en de evaluatie anderzijds in kaart te brengen. De afspraken die hierbij vakoverschrijdend gemaakt werden, zijn een aanzet tot meer planmatig werken en tot het bewaken van de opbouw in moeilijkheidsgraad in de consecutieve modules.

- De evaluatiepraktijk gaat onvoldoende na of de leerplandoelen bereikt worden. In richtgraad 1 is de toetsing voor schrijven en spreken niet valide. Schrijven wordt niet systematisch getoetst aan de hand van functionele schrijfoefeningen en het aanvullen van geïsoleerde zinnen met woorden of werkwoordsvormen wordt ten onrechte aanzien als schrijfvaardigheid. Voor spreken worden cursisten gequoteerd op het uitschrijven en memoriseren van monologen en dialogen. Dergelijke praktijken getuigen van weinig inzicht in communicatief taalonderwijs. In richtgraad 2 worden de vaardigheden wel voldoende frequent geëvalueerd doorheen het schooljaar, maar niet systematisch voor elke vaardigheid. De evaluatie is echter niet afgestemd op de doelstellingen, op de tekstsoorten en op de verwerkingsniveaus vooropgesteld in het leerplan. Voor schrijven komen informatieve teksten zoals een verslag, een samenvatting, een zakelijke brief, of persuasieve teksten zoals een sollicitatiebrief of een klacht, niet aan bod. Er worden geen schrijfopdrachten gegeven op beoordelend niveau. Gespreksvaardigheid zoals rechtstreekse gesprekken of telefoongesprekken worden te weinig getoetst. Vakgebonden attitudes, met name de bereidheid en durf om te communiceren en informatie uit te wisselen in de doeltaal, worden niet expliciet geëvalueerd.
- Het Frans wordt zowel in richtgraad 1 als in richtgraad 2 consequent gebruikt als instructietaal en vormt dus een permanente bron van luistertraining. De cursisten worden door het gebruik van interactieve werkvormen voldoende aangespoord om de doeltaal actief te gebruiken. Voor het inoefenen van de productieve vaardigheden wordt het leerproces van de cursisten niet ondersteund met spreek- en schrijfplannen waardoor de aanzet tot zelfstandig functioneren in herkenbare contexten achterwege blijft. Ook het gebruik van evaluatiecriteria voor de productieve vaardigheden is niet ingeburgerd en wordt niet aangewend in het leerproces van de cursist. Er is geen expliciete aandacht voor leerstrategieën. Het urenpakket voor coördinatie NT2/Talen werd voor het huidige schooljaar uitgebreid zodat cursisten extra en individueel begeleid kunnen worden indien nodig. Het centrum hanteert genormeerde plaatsingstoetsen om cursisten te screenen en naar de juiste module door te verwijzen. De uitvoering van deze toets en de interpretatie van de scores gebeuren niet altijd correct.
- Uit gesprekken blijkt dat het beleid een inhaaloperatie uitvoert op het vlak van infrastructuur en ICT-ondersteuning. Alle lessen Frans vinden plaats in lokalen waarin een pc met internetverbinding en een beamer voorhanden zijn. Woordenboeken zijn aanwezig in het centrum. Voor het contactonderwijs, heeft het elektronische leerplatform echter geen ondersteunende rol in het leerproces van de cursisten, bijvoorbeeld om extra luister- en leesmateriaal aan te reiken.
- De vakgroep talen heeft dankzij het begeleidingstraject door de pedagogische begeleidingsdienst nieuwe inzichten verworven met betrekking tot communicatief taalonderwijs en leerplangerichte evaluatie. Door dit inhoudelijk overleg op regelmatige basis is de vakgroep erin geslaagd een hefboom te creëren voor kwaliteitsverbetering. Verdere analyse en bijsturing van het onderwijsproces, de leerbegeleiding, de evaluatiecriteria en evaluatiepraktijk staan op het programma voor het komende schooljaar.
- De concrete acties van de vakgroep talen gaven op beleidsniveau nog geen aanleiding tot het expliciteren van de agogisch-didactische visie, bijvoorbeeld voor het evaluatiebeleid. Het is evenmin duidelijk op welke manier het beleid de verdere implementatie van de nieuw verworven inzichten zal aansturen en opvolgen. Men wil het elektronisch leerplatform verder uitbouwen ter ondersteuning van de interne communicatie o.a. door good practices te verzamelen. Een aanzet tot een doelgericht en doeltreffend

kwaliteitszorgsysteem dat de voortdurende aandacht voor de kwaliteit van het onderwijsproces garandeert en opvolgt, is er echter niet.

3.3 SVWO - Talen richtgraad 1 en 2 - Russisch richtgraad 1 (Modulair)

Voldoet

Motivering

- De leerplandoelstellingen worden in voldoende mate gerealiseerd.
- De communicatieve, functionele en vaardigheidsgerichte aanpak op lerarenniveau werd geborgd. De tekstsoorten en tekstkenmerken beantwoorden aan de leerplanvoorschriften. De doeltaal wordt systematisch gebruikt.
- Het planningsformat dat nu wordt gebruikt, garandeert meer afstemming tussen de leerplandoelstellingen en het materiaal. Het leerproces wordt ondersteund met passende leermiddelen. De belemmerende factoren zijn niet meer aanwezig (de samenzettingen) of werden weggewerkt (het gebrek aan ICT-ondersteuning en projectiemogelijkheden).
- De instructietaal is voor verbetering vatbaar. Bijsturing en opvolging door de centrumleiding dringen zich op.
- In de evaluatie en in de rapportering wordt voldoende teruggekoppeld naar de leerplandoelstellingen. De vaardigheden worden voldoende getoetst. Het puntengewicht voor schrijfvaardigheid is echter disproportioneel laag ten aanzien van de puntengewichten toegekend aan de andere vaardigheden. De bewuste aandacht voor de ontwikkeling van strategieën en attituden bij de uitvoering van spreek- en luistertaken en bij de uitvoering van schrijf- en leestaken is nog niet optimaal. In de beoordeling van de cursisten wordt kennis van de grammatica en van het lexicon nog te weinig gekaderd als ondersteunende kennis. Er worden niet-genormeerde instaptoetsen gebruikt die nog niet in voldoende mate afgestemd zijn op de leerplandoelstellingen.
- De blijvende werkpunten met betrekking tot de evaluatie- en rapporteringspraktijk wijzen op een gebrek aan visieontwikkeling en kwaliteitszorg, niet alleen op het uitvoeringsniveau maar ook op het niveau van de centrumleiding.

4 DEFINITIEF ADVIES

Op basis van het beschreven onderzoek brengt het paritair college van inspecteurs, in uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009, volgend advies uit over de verdere erkenning van deze instelling

EEN GUNSTIG ADVIES

voor het structuuronderdeel:

SVWO - Talen richtgraad 1 en 2 - Russisch richtgraad 1 (Modulair)

EEN BEPERKT GUNSTIG ADVIES

voor volgende structuuronderdelen:

SVWO - Nederlands tweede taal - Nederlands tweede taal richtgraad 1, 2, 3 en 4 (Modulair)

Nederlands tweede taal richtgraad 1, 2, 3 en 4 voldoen niet omdat het centrum met de cursisten in onvoldoende mate de leerplandoelstellingen bereiken. De belangrijkste factoren die de realisatie van de leerplandoelstellingen belemmeren, zijn het gebrek aan visieontwikkeling op beleidsniveau, de leerbegeleiding en binnenklasdifferentiatie die nog in de kinderschoenen staan, de wisselende kwaliteit van de evaluaties en het feit dat expliciete instructie van ondersteunende kennis nog te vaak centraal staat binnen het onderwijsleerproces.

SVWO - Talen richtgraad 1 en 2 - Frans richtgraad 1 en 2 (Modulair).

De realisatie voor Frans in richtgraad 1 en 2 voldoet niet omdat niet alle leerplandoelstellingen effectief en planmatig aangeboden, ingeoefend en geëvalueerd worden. De evaluatie voor schrijf- en spreekvaardigheid is niet valide in richtgraad 1. In richtgraad 2 worden niet alle vaardigheden getoetst bij de eindevaluatie en is de evaluatie onvoldoende representatief voor de opgelegde leerplandoelstellingen.

5 REGELING VOOR HET VERVOLG

Het bestuur van de instelling moet **vanaf 1 september 2015** kunnen aantonen dat de tekorten die leidden tot het beperkt gunstig advies in voldoende mate werden geremedieerd.

Namens het paritair college van inspecteurs, de voorzitter

Riet Lacombe

Datum stemming en advies: 2 oktober 2012

Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling:

Voor kennisname
Het bestuur of zijn gemandateerde

Naam: